

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Balla Szilárd Ügyvédi Iroda (felperesi képviselő címe, ügyintéző dr. Balla Szilárd ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - a dr. Seszták Miklós (alperesi képviselő címe) ügyvéd által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2010. november 24. napján meghozott 15.P.23.184/2010/17. számú ítélete ellen az alperes részéről 19. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az államnak külön felhívásra 653.400 (hatszázötvenháromezer-négyszáz) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében mint a kártérítési követelés engedményese kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 10.890.000 forint és ezen összeg után 2002. május 9-től a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű kamat megfizetésére bűncselekménnyel okozott kár címén.

Előadta, hogy az alperes bűnösségét egy rendbeli jelentős értékre, folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntetében a ... Városi Bíróság jogerősen megállapította figyelemmel arra, hogy a B... Kft. ügyvezetőjeként a cég vagyonával sajátjaként rendelkezett, amikor a társaság nevében - taggyűlési hozzájárulás nélkül - jelentős összegű kölcsönöket adott a „B... Kft. részére. Az adós a kölcsönt nem fizette vissza, így a bűncselekmény folytán a B... '96 Kft-nek a keresetben megjelölt összegű kára keletkezett. A károsult gazdasági társaság e követelését a 2006. november 22-i

szerződéssel rá engedményezte. A késedelmi kamat iránti igénye kezdő időpontját a büntető ítélet jogerőre emelkedésének napjában jelölte meg.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Álláspontja szerint a kölcsönszerződések érvényesek és az érintett gazdasági társaságok tagjainak tudtával jöttek létre, a cégek érdekét szolgálták. A cél a B... '96 Kft. által megépíteni kívánt szállodához tartozó ingatlan tehermentesítése volt. A B... '96 Kft. vagyonában értékcsökkenés nem következett be, hiszen követelése állt fenn az adóssal szemben. A szerződések érvényességét alátámasztja, hogy a kölcsönkövetelés 1998-ban engedményezésre került a felperes részére, akinek a bejelentése nyomán azt a "B... Kft. felszámolója hitelezői igényként nyilvántartásba vette. Állította és tanúkkal kívánta bizonyítani, hogy a "B... Kft.-nek reális lehetősége lett volna a kölcsön visszafizetésére, ha megkapja a résztulajdonában álló ingatlanra vonatkozó építési engedélyt, ezt azonban a felperes megghiúsította. A fentiek alapján a károkozást nem ismerte el és utalt arra, hogy a büntető bíróság ítélete a kár bizonyítására önmagában nem elegendő.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a ... Bíróság ...14. és a ... Ítéletábra ...11. számú ítéletének hatálytalanságát megállapította. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 10.890.000 forintot és ezen összegnek 2006. november 22-től a kifizetésig járó, minden naptári félév teljes idejére az érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát, valamint 685.375 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest, hogy 653.400 forint, a felperest pedig, hogy 2.400 forint eljárási illetéket fizessen meg az államnak külön felhívásra.

Az elsőfokú bíróság jogi indokolásában rámutatott, hogy a jogerős büntető ítéletre tekintettel a Pp. 4. §-ának (2) bekezdése értelmében nem tehető vitássá a polgári perben, hogy az alperes a B... '96 Kft. számláján lévő 10.930.000 forinttal sajátjaként rendelkezett, amikor azt kölcsönadta a "B... Kft. részére, s ezzel sikkasztást követett el. A kártérítési felelősség megállapításához a Ptk. 339. § (1) bekezdése értelmében szükséges feltételek közül a jogellenes és felróható magatartás a büntető ítélet alapján megállapítható. A kár bekövetkezte is bizonyított azáltal, hogy a sikkasztás vagyon elleni bűncselekmény, és a kár az alperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben keletkezett.

Az alperes ezzel szemben bizonyíthatta volna, hogy a kár a nem vitásan visszafizetett 40.000 forinton túl is megtérült. Ezt meghaladóan - a Ptk. 329. §-ának (3) bekezdése alapján - a felperessel mint a kártérítési követelést a 2006. november 22-i engedményezés útján megszerző engedményessel szemben hivatkozhatott mindazokra a kifogásokra, amelyekre az engedményező B... '96 Kft.-vel, illetve a jogutódjával szemben is hivatkozhatott volna. A Pp. 4. §-ának (2) bekezdése értelmében viszont a kár bekövetkeztét nem tehette vitássá, ezért nem volt jelentősége az ezzel ellentétes tartalmú védekezésének. A Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján a kárfelelősség alóli kimentésének alapját nem képezheti az sem, hogy a felperes esetlegesen közrehatott az építési engedély kiadásának megghiúsulásában, ugyanis ebből még nem következik, hogy az építési engedély

birtokában a B... '96 Kft. a perbeli követeléséhez hozzájutott volna. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság mellőzte az alperes tanúbizonyítási indítványát. Az engedményezési okirat keltének napjától kötelezte a Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamat megfizetésére, így e körben a keresetet részben elutasította. Utalt arra, hogy a Ptk. 328. § (1) bekezdése szerint az engedményezést tartalmazó megállapodásban meg kell jelölni azt a követelést, amelyre az engedményezés vonatkozik, a kereset alapját képező szerződés viszont nem tartalmazza, hogy kiterjed a kereseti kérelemben megjelölt időponttól számított kamatokra, így a felperesi követelés ebben a részben nem alapos.

Az elsőfokú bíróság végül utalt arra, hogy a perben korábban meghozott első- és másodfokú ítélet hatálytalanságának megállapításáról a Pp. 99/A. § (3) bekezdésének a) pontja és (8) bekezdése alapján rendelkezett tekintettel arra, hogy az alperes a kézbesítési vélelmet sikerrel megdöntötte.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérte annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára való utasítását, másodlagosan a megváltoztatását és a kereset elutasítását.

A hatályon kívül helyezés okaként azt jelölte meg, hogy nem kapott kellő tájékoztatást a bizonyítási teherről, a bizonyítandó tényekről, és nem volt lehetősége a kárfelelősség alóli mentesülésének, illetőleg a felperesi közrehatásnak a bizonyítására. Utalt továbbá arra, hogy bizonyítási indítványainak mellőzése folytán a tényállás téves és hiányos, ebből következően az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan.

Másodlagos fellebbezési kérelme körében előadta, hogy a jogerős büntető bírósági ítélet csak a jogellenes és felróható magatartást bizonyítja, a kár bekövetkeztét, illetőleg az okozati összefüggést nem. A per tárgyát képező összeget nem tulajdonította el, hanem a gazdasági társaság ügyvezetőjeként kölcsönadta egy másik gazdasági társaság részére. A visszafizetésre reális lehetősége lett volna, amennyiben a felperes nem tanúsít felróható magatartást az építési engedély beszerzése tekintetében, ezt a közrehatást tanúkkal kívánta bizonyítani.

A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett a keresetet a kamatkövetelés tekintetében részben elutasító rendelkezése, amelyet az ítéltábla nem érintett (Pp. 228. § (4) bekezdés).

A fellebbezés alaptalan.

A Fővárosi Ítéltábla elsődlegesen az alperes eljárási kifogásait és az ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezési kérelmét vizsgálta. Ebben a körben megállapítható volt, hogy az alperes a perben korábban meghozott, de a kézbesítési vélelem megdöntése miatt hatályon kívül helyezett másodfokú ítéletből teljeskörűen tudomást szerzett a bizonyítandó tényekről és a bizonyítási teherről. A Pp. 3. §-ának

(3) bekezdése alapján fennálló, a tájékoztatáshoz fűződő jogosultsága így nem sérült. Az elsőfokú bíróság az alperesi bizonyítási indítvány elutasítását az ítéletében helyesen indokolta. Figyelemmel arra, hogy a Pp. 163. §-ának (1) bekezdése értelmében bizonyítást csak a per eldöntéséhez szükséges tények megállapítása végett kell elrendelni, a tanúk meghallgatása nem volt indokolt. Nincs ugyanis jelentősége annak, hogy a kölcsönszerződés adósa milyen módon, honnan származó bevételeiből tudta volna teljesíteni a tartozását. Minderre tekintettel az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének nem volt alapja, a fellebbezést érdemben kellett vizsgálni.

Az ítélet tábla a tényállást a "B... Kft. cégnyilvántartási adatai, továbbá a felszámolásával kapcsolatos, a felperes által az elsőfokú eljárásban csatolt iratok alapján kiegészíti azzal, hogy a fenti cég 1998. január 8. napjától a 2005. szeptember 30-i törléséig felszámolás alatt állt. A felperesnek a per tárgyát képező kölcsönszerződések és a B... '96 Kft. 1998. január 6-án kelt engedményezési nyilatkozata alapján fennálló, a felszámolási eljárásban nyilvántartásba vett kölcsönkövetelésének a kiegyenlítésére fedezet hiányában nem került sor.

Az így kiegészített tényállás alapján az ítélet tábla az elsőfokú bíróság érdemi döntésével egyetért, de eltérő jogi indokok alapján.

A felperes a keresetét arra alapította, hogy az alperes a jogerősen megállapított sikkasztás büntetnének elkövetésével kárt okozott a B... '96 Kft-nek. A kártérítési követelés 2006. november 22-i engedményezésére tekintettel - a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján - az alperest engedményesként a szerződésen kívül okozott kár megtérítésére kérte kötelezni.

Az ellenkérelem lényege szerint a kártérítés törvényi feltételei nem állnak fenn, mert a kölcsönszerződések alapján a B... '96 Kft-nek követelése keletkezett, így vagyona nem csökkent; erre tekintettel a felperes mint engedményes sem érvényesíthet megalapozott kárigényt kár hiányában. Ezt meghaladóan a felperes közrehatott a kár bekövetkeztében azzal, hogy az építési engedélyhez szükséges hozzájáruló nyilatkozatát nem adta meg, így az adós cég által tervezett projekt megghiúsult.

Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá, hogy a Pp. 4. §-ának (2) bekezdése értelmében nem tehető vitássá a polgári perben, hogy az alperes sikkasztást követett el, a bűnössége büntető ítéleti kimondása pedig a kártérítési perben a jogellenes és vétkes magatartását igazolja. Az ítélet tábla azonban nem ért egyet azzal, hogy a jogerős büntető ítélettel a felperes bizonyította a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése értelmében a kártérítéshez szükséges valamennyi feltételt, így az alperes jogellenes magatartásán túl a kár bekövetkeztét és az okozati összefüggést is. Az a körülmény ugyanis, hogy a sikkasztás vagyon elleni, illetve a tulajdoni viszonyok rendje elleni bűncselekmény, nem jelenti, hogy annak elkövetésével egyidejűleg minden esetben károkozás is történik: a „vagyon elleni bűncselekmény” fogalom csak a bűncselekmény jogi tárgyát jelöli meg, melyhez a kár bekövetkezése automatikusan nem társítható.

Az elsőfokú ítélet rögzítette, hogy a Btk. 317. §-ának (1) bekezdése szerint a sikkasztást az követi el, aki a rábízott idegen dolgot jogtalanul eltulajdonítja, vagy azzal sajátjaként rendelkezik. Ebből egyértelmű, hogy a károkozás nem tényállási eleme a bűncselekménynek, illetve a kétféle elkövetési magatartás tekintetében is különböztetni kell. Sajátjaként az rendelkezik a rábízott idegen dologgal, aki a jogosult személy engedélye nélkül a tulajdonost megillető rendelkezési jogot gyakorol. Ebből pedig kitűnik, hogy önmagában a sikkasztás elkövetését megállapító büntető ítélet nem igazolja a kár bekövetkeztét. Az alperes mindezek alapján helyesen hivatkozott arra, hogy a büntető ítélet kizárólag a jogellenes, felróható magatartást bizonyítja, a kártérítés további törvényi feltételeit nem támasztja alá.

Az alperes tehát nem vitásan jogellenesen, a per tárgyát képező jogviszonyra alkalmazandó, a gazdasági társaságokról szóló 1988. évi VI. törvény 183. § (2) bekezdés g) pontjában foglaltak ellenére kötötte meg a kölcsönszerződéseket. A felperes az eljárás során hivatkozott arra, hogy a szerződések emiatt érvénytelenek. A törzstőke legalább 1/4-ét meghaladó értékű megállapodásokat azonban nem teszi semmissé a taggyűlés jóváhagyásának a hiánya, mert a jóváhagyás elmaradása a társaság belső ügye, kívülálló harmadik személlyel szemben erre nem lehet hivatkozni (BH 2001. 483). Más kérdés, hogy amennyiben a szerződések jogszabályba ütközés miatt nem semmisek, egyéb okból lehetnek érvénytelenek. Ennek azonban a perbeli követelés szempontjából nincs jelentősége. A felperes ugyanis a B... '96 Kft.-vel 1998. január 6-án megkötött engedményezési szerződés folytán - a kártérítési követelés 2006. évi engedményezését megelőzően - a kölcsönkövetelésnek is jogosultja lett, így amennyiben a megállapodások érvényesek, a Ptk. 523. §-ának (1) bekezdése, illetve a 277. §-ának (1) bekezdése alapján kölcsönszerződés teljesítése címén, míg érvénytelenség esetén a Ptk. 237. §-ának (1) bekezdése alapján eredeti állapot helyreállítása címén érvényesíthette a szerződésből eredő igényét.

Helyesen hivatkozott tehát az alperes arra, hogy a kölcsönszerződések megkötése önmagában kárt nem okozott, mert azáltal a jogosultnak szerződéses követelése keletkezett az adóssal szemben. A kár bekövetkezése időben elvált a jogellenes magatartástól, mivel a vagyoni hátrány azzal állt be, hogy a "B... Kft. 2005. szeptember 30-i cégnyilvántartásból való törlésével, azaz jogutód nélküli megszűnésével a kötelelem is megszűnt, így a szerződésből eredő követelés behajthatatlanná vált. Ez utóbbi körülmény miatti károsodás pedig visszavezethető az alperes bűncselekménynek minősülő jogellenes magatartására. Közrehatása egyértelműen kimutatható: a jogellenesen megkötött szerződés létrejötte nélkül ugyanis fel sem merülhetett volna az adós szerződésszegése.

Az adós jogi személy megszűnésének időpontjában a kölcsön jogosultja már a felperes volt, ezáltal a kölcsön behajthatatlansága miatti kár őt érte. Ebből az is következik, hogy a B... '96. Kft.-nek a kölcsönszerződésből eredő követelése a felperesre engedményezéssel már 1998-ban megszűnt, a felperes az eredeti jogosult helyébe lépett, ezért 2005-ben csak ő érvényesíthetett kárigényt a károkozóval szemben. A felperest ugyanis jogutódként megillette az a jog, hogy

kölcsönkövetelését kártérítésbe fordítsa, s emiatt ő volt jogosult arra is, hogy az alperes - mint a "B... Kft.-vel közösen kárt okozó személy - ellen a szerződésen kívüli kárigényt érvényesítse (ld. BH 2008. 156.). A közös károkozók Ptk. 344. § (1) bekezdése szerinti egyetemleges kötelezettsége folytán pedig a felperes jelen pert az alperes ellen a "B... Kft. megszűnése ellenére is megindíthatta a Ptk. 334. § (2) bekezdése alapján, hiszen a kártérítés bármelyik kötelezettől követelhető volt.

Az ítélet tábla álláspontja szerint mindebből az is következik, hogy a kereset alapjául nem szolgálhatott a 2006. november 22-én kelt, a büntetőbíróság ítélete szerinti polgári jogi igényre vonatkozó engedményezési szerződés. Ezen megállapodás időpontjára ugyanis a B... '96 Kft. rendelkezési joga az adott követelés tekintetében a korábbi - a kölcsönre vonatkozó - engedményezés folytán már megszűnt.

A kártérítési követelés későbbi, önálló engedményezésére tehát nem volt jogi lehetőség, hiszen az engedményező a kölcsönkövetelését az ahhoz kapcsolódó többféle igényérvényesítési lehetőséggel együtt ruházta át, így már eleve az 1998. évi engedményezés folytán jogutóddá vált felperest illette a kárigény érvényesítése is. A 2006. november 22-i engedményezési megállapodás ily módon jogilag lehetetlen szolgáltatásra irányult, ezért az semmis (Ptk. 227. § (2) bekezdés), hiszen a B... '96. Kft. az őt már meg nem illető kártérítési követelést engedményezte.

Mindezekre figyelemmel az alperesnek a kár bekövetkezte hiányára alapított védekezése nem volt eredményes, és mivel a felperest ugyanaz a kár érte a B... Kft. szerződésszegő magatartása, majd megszűnése folytán, mint amit az alperes közrehatásával okozott, az alperesi jogellenes magatartás és a felperest ért kár között a releváns okozati összefüggés is kimutatható. A kereset jogalapja tehát fennáll, az összegszerűség pedig - ami az engedményezett követeléssel azonos - a másodfokú eljárásban nem volt vitatott.

A fentiekre tekintettel az ítélet tábla a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján - eltérő jogi indokokkal - az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a fellebbező alperest a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán feljegyzett fellebbezési illeték megfizetésére. Tekintettel arra, hogy a felperes írásbeli ellenkérelmet nem terjesztett elő, a tárgyaláson nem jelent meg, a részére másodfokú perköltség nem került megállapításra.

Budapest, 2011. május 18.

. Szabó Klára s.k.
a tanács elnöke

. Sándor Ottó s.k.. Csordás Csilla s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelélül: